EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1639,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0079/2021),

A. ottaa huomioon, että Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 27 138 027,61 euroa, mikä merkitsee 7,66 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; ottaa huomioon, että viranomaisen toiminta rahoitetaan unionin rahoitusosuudella (10 083 336 euroa eli 37,16 prosenttia) sekä jäsenvaltioiden kansallisten valvontaviranomaisten rahoitusosuuksilla (17 054 691,61 euroa eli 62,84 prosenttia);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viranomaisen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 100 prosenttia eli sama kuin vuonna 2018; panee lisäksi merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 85,63 prosenttia, mikä merkitsee 0,15 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna;

2. toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan vuoden 2019 talousarvioasiakirjoissa ei kuvata kattavasti, miten unionin ja EFTA-jäsenmaiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten maksuosuudet on laskettu, ja että kansallisten toimivaltaisten viranomaisten työnantajamaksujen arvioitua arvoa ei mukautettu vuoden 2019 todelliseen määrään, mikä johti vaadittua suurempaan maksuosuuteen; panee viranomaisen vastauksesta merkille, että sen perustamisasetuksessa (erityisesti 62 artikla) määritetään unionin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten maksuosuuksien jakoperuste, joka lasketaan määritellyn painotuskertoimen mukaisesti, ja että todelliset eläkemaksut tiedetään vasta joulukuussa, joten vuoden loppuun asti jäljellä oleva aika ei riitä valmistelemaan tarkistusta talousarvioon todellisen määrän huomioon ottamiseksi;

3. toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja unionin vuonna 2017 suorittamat maksuosuudet eivät olleet johdonmukaisia (unioni 37,16 prosenttia ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset 62,84 prosenttia) ja että vuoden 2017 ylijäämä jaettiin vuonna 2019 (unioni 40 prosenttia ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset 60 prosenttia); panee viranomaisen vastauksesta merkille, että sen perustamisasetuksessa (62 artikla) määritetään unionin (40 prosenttia) ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten (60 prosenttia) maksuosuuksien jakoperuste mutta väärinkäsitysten vuoksi vuosina 2017 ja 2019 kansallisilta toimivaltaisilta viranomaisilta takaisin perittävä kokonaisprosenttiosuus oli suurempi kuin unionilta takaisin perittävä osuus; panee merkille, että viranomainen palautti unionille vuoden 2017 talousarvion ylijäämän kokonaisuudessaan ja unioni maksoi sen takaisin viranomaiselle vuonna 2019 soveltaen alkuperäistä 40/60-jakoperustetta; kehottaa viranomaista parantamaan raportointitoimiaan merkittävien epäjohdonmukaisuuksien välttämiseksi tulevaisuudessa;

([1]) EUVL C 391, 18.11.2019, s. 29

Toiminnan tuloksellisuus

4. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen käyttää tiettyjä mittauksia keskeisinä tulosindikaattoreina arvioidakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa ja muita mittauksia parantaakseen talousarviohallintoaan ja että näitä ovat esimerkiksi kuluttajansuojaa koskeviin julkisiin kuulemisiin keskimäärin osallistuneiden määrä ja talousarvion 99 prosentin toteutusaste; panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen saavutti tavoitteensa kaikkien keskeisten tulosindikaattorien kohdalla;

5. panee merkille, että 91 prosenttia viranomaisen työohjelmasta, mukaan lukien 303 eri tuotetta ja palvelua, toteutettiin onnistuneesti ja että jäljellä olevien yhdeksän prosentin kohdalla ilmeni vähäisiä viivästyksiä, jotka johtuivat muiden, kiireellisempien vaatimusten priorisoinnista, riippuvuudesta ulkoisista osapuolista ja muuttuvista vaatimuksista;

6. panee merkille, että viranomainen korvaa nykyisen sähköisen henkilöresurssien hallintajärjestelmänsä komission tarjoamalla Sysper-järjestelmällä; toteaa, että se hyötyy kulujen vähenemisestä, synergian lisääntymisestä ja tehokkuuden paranemisesta; panee merkille, että hankkeen kokoon liittyvät viivästykset on ratkaistu ja että se oli tarkoitus panna täytäntöön vuonna 2020; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa saavutetuista konkreettisista tuloksista:

7. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen pyrkii tunnistamaan ennakoivasti tehokkuus- ja synergiamahdollisuuksia muiden virastojen ja etenkin Euroopan pankkiviranomaisen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomitean ja yhteisten hankintamenettelyjen kautta; suhtautuu myönteisesti uutisiin siitä, että viranomainen on tehnyt muiden virastojen kanssa yhteistyötä fintech-yrityksiin, innovointiin ja kyberresilienssiin liittyvillä aloilla; kannustaa voimakkaasti viranomaista pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä kaikkien unionin virastojen kanssa;

8. kannustaa viranomaista jatkamaan palvelujensa digitalisointia byrokratian vähentämiseksi;

9. suhtautuu myönteisesti viranomaisen pyrkimyksiin kehittää koordinoidumpi valvontajärjestelmä eurooppalaista rahoitusjärjestelmää varten; korostaa sen merkitystä pyrittäessä varmistamaan vakaat, hyvin integroidut, tehokkaat ja turvalliset rahoitusmarkkinat; painottaa kuluttajansuojan merkitystä unionissa, sillä se edistää tavara- ja rahoituspalvelumarkkinoiden oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta, ja odottaa saavansa ajantasaiset tiedot tähän liittyvistä tulevista toimenpiteistä, myös vastauksista talouden digitalisoinnin ja kestävyystoimenpiteiden haasteisiin;

10. pitää myönteisinä viranomaisen uusia toimenpiteitä kuluttajansuojan parantamiseksi, mukaan lukien kahdenväliset maavierailut, joissa painopisteenä ovat toimintatapaan liittyvät kysymykset, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten tukeminen ja rajat ylittäviin kysymyksiin keskittyvien yhteistyöfoorumien kehittäminen, jotta voidaan vastata tarpeeseen tiivistää valvontaa tietyissä jäsenvaltioissa ja puuttua siten vakuutusmarkkinoiden haavoittuvuuksiin ja suojella kuluttajia monikansallisten vakuutusyhtiöiden epäreiluilta käytännöiltä;

11. korostaa, että rahoitusjärjestelmä on velvollinen vastaamaan asianmukaisesti rahoituksen kestävyyttä koskeviin haasteisiin, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja Pariisin sopimukseen;

12. toteaa, että viranomaisen vastuualueet ovat lisääntyneet vähitellen sen perustamisen jälkeen; katsoo, että talousarviomäärärahoja olisi lisättävä asteittain ja jatkuvasti toimivallan lisääntymisen mukaisesti; toteaa, että muun muassa digitaalisen rahoituksen strategiasta aiheutuvat tulevat tehtävät ja rahanpesun torjuntaan liittyvät tehtävät edellyttävät viranomaisen rahoituksen mukauttamista;

13. korostaa, että tietyissä tapauksissa ensimmäisellä lainsäädäntötasolla hyväksytyissä toimeksiannoissa ei oteta huomioon vähimmäismääräaikoja, jotka ovat tarpeen, jotta viranomainen voi toteuttaa tarvittavat toimet toisen tason toimenpiteiden laatimiseksi ja hyväksymiseksi, minkä vuoksi resursseja on kohdennettava uudelleen ja tiettyjen toimenpiteiden täytäntöönpano viivästyy;

14. toteaa, että koska viranomaisen toiminnan painopiste on enenevässä määrin siirtymässä sääntelytehtävistä unionin oikeuden täytäntöönpanon valvontaan ja soveltamiseen, sen talousarvio ja henkilöresurssit on kohdennettava sisäisesti uudelleen; korostaa, että keskittymällä tiukasti unionin lainsäätäjän osoittamaan toimeksiantoon varmistetaan resurssien vaikuttavampi ja tehokkaampi käyttö; pitää tarpeellisena talousarvioon, palvelukseenottoon, johtamishallintoon ja menettelyihin liittyviä lisätoimia, jotta voidaan edistää valvonnan lähentämistä ja sitä kautta sisämarkkinoiden toimintaa; korostaa, että viranomaiselle on kiireellisesti myönnettävä riittävät resurssit, jotta se voi hoitaa sille osoitetut tehtävät asianmukaisesti ja tehokkaasti;

15. katsoo, että viranomaisen olisi otettava huomioon uudet digitaaliset ja kestävyyteen liittyvät haasteet; katsoo, että näiden asetettujen tavoitteiden saavuttamisen ja niiden sisällyttämisen sääntely- ja valvontakehykseen on aina oltava linjassa markkinoiden vahvistamisen kanssa heikentämättä markkinoiden kilpailukykyä ja aiheuttamatta kohtuutonta rasitetta toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille toimijoille; katsoo, että näiden tavoitteiden saavuttamisen seurantaan on osoitettava riittävät resurssit;

16. korostaa, että tehtäviään hoitaessaan viranomaisen on kiinnitettävä huomiota sen varmistamiseen, että unionin oikeutta noudatetaan, suhteellisuusperiaatetta kunnioitetaan ohjaavana periaatteena ja sisämarkkinoiden perusperiaatteita noudatetaan;

17. kehottaa viranomaista varmistamaan tilintarkastustuomioistuimen suositusten asianmukaisen seurannan ja täytäntöönpanon;

18. kehottaa viranomaista käsittelemään pitkän aikavälin systeemisiä haasteita, jotka johtuvat alhaisista reaalikoroista ja ovat erityisen merkityksellisiä rahastoivien eläkejärjestelmien, joidenkin henkivakuutusten ja vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden kannalta, ja kehottaa sitä tutkimaan mahdollisia unionin tason ratkaisuja, jotka hyödyttäisivät kuluttajia/sijoittajia ja varmistaisivat palveluntarjoajien rahoitusvakauden;

19. pyytää viranomaista käsittelemään ennakoivasti yksityisten rahastoivien eläkejärjestelmien kestävyyttä ja heterogeenisyyttä unionissa siten, että suojellaan kuluttajia/sijoittajia sekä markkinoiden eheyttä;

Henkilöstöpolitiikka

20. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukko toteutui 98,26-prosenttisesti ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 115 väliaikaisesta toimesta 113 oli täytettynä (vuonna 2018 hyväksyttyjä toimia oli 112); panee merkille, että vuonna 2019 viranomaisen palveluksessa työskenteli lisäksi 36 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 17 kansallista asiantuntijaa;

21. panee merkille, että vuonna 2019 viranomaisen sukupuolijakauma ei toteutunut ylemmässä johdossa (kuusi miestä ja kolme naista) eikä johtokunnassa (viisi miestä ja kolme naista); pyytää viranomaista varmistamaan tulevaisuudessa sukupuolten tasapuolisen edustuksen ylemmässä johdossa; pitää myönteisenä viranomaisen aikomusta julkistaa puheenjohtajanimityksen yhteydessä esivalintaluettelo, jossa on vähintään yksi nainen ja yksi mies; kehottaa viranomaista Euroopan keskuspankin aloitteiden esimerkin mukaisesti ehdottamaan sisäisiä ohjelmia naisten aseman edistämiseksi ja henkilöstön monimuotoisuuden lisäämiseksi; kiittää viranomaista siitä, että sen henkilöstön maantieteellinen jakauma on tasapainoinen;

22. toteaa tilintarkastustuomioistuimen edellisen vuoden kertomuksen seurannan osalta, että viranomainen ei ole vielä toteuttanut siirtymistä sääntelytehtävistä valvontatehtäviin ja että viranomaisen olisi lisättävä valvontatehtäviinsä osoitettuja henkilöresursseja; panee merkille, että vuonna 2021 viranomainen aikoo osoittaa 59,75 käytettävissä olevaa kokoaikavastaavaa keskeisiin valvontatehtäviin; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

23. katsoo, että viranomaisella olisi oltava jonkin verran joustovaraa henkilöstönsä palvelukseenotossa ja resurssien hallinnoinnissa, koska sen on vastattava valvonnassaan olevien alojen kiireellisiin, täsmällisiin ja teknisiin tarpeisiin;

24. panee merkille, että viranomaisen hallintoneuvoston kokoonpano vaikuttaa asianmukaiselta viranomaisen sääntelytehtäviä ajatellen, mutta se ei kuitenkaan ole yhtä toimiva sen valvontatehtävien kannalta; palauttaa mieliin huolensa siitä, että kansallisilla valvontaviranomaisilla on ratkaiseva sananvalta viranomaisen tärkeimmässä hallintoelimessä, mikä tarkoittaa, että ne voivat päättää viranomaisen toimien laajuudesta, kun tarkistetaan niiden oman toiminnan vaikuttavuutta (vertaisarvioinnit); korostaa, että resurssien puute estää viranomaista hoitamasta tehtäviään riippumattomana jäsenvaltioista ([2]);

25. pitää viranomaisen kannalta hyödyllisenä, että sen henkilöstössä yhdistyy julkisen ja yksityisen sektorin kokemus; katsoo, että olisi tutkittava järjestelmiä, joilla voidaan houkutella yksityisen sektorin lahjakkuuksia julkiselle sektorille ja päinvastoin ja tarjota vähimmäistakeet kummankin sektorin riippumattomuuden edistämisestä; katsoo, että unionin yhteisten elinten olisi valvottava tämän alan sääntöjen täytäntöönpanoa ja otettava huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

26. panee merkille viranomaisen jo käyttöön ottamat toimenpiteet sekä sen jatkuvat pyrkimykset avoimuuden varmistamiseksi, eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi ja väärinkäytösten paljastajien suojelemiseksi; panee merkille, että viranomainen julkistaa verkkosivustollaan luettelon ulkoisten sidosryhmien kanssa pidetyistä kokouksista; toteaa, että tutkittavana oli yksi eturistiriitoja koskeva tapaus vuonna 2019; panee merkille, että joitakin viranomaisen hallintoneuvoston jäsenten ansioluetteloja ja ilmoituksia sidonnaisuuksista ei ole julkaistu viranomaisen verkkosivustolla eikä myöskään johtokunnan jäsenten ansioluetteloita ja ilmoituksia sidonnaisuuksista; kehottaa viranomaista julkistamaan johtokuntansa jäsenten ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tältä osin toteutetuista toimenpiteistä;

27. panee merkille aiempina vuosina esitetyt huomautukset pyöröovi-ilmiöön liittyvien eturistiriitatilanteiden aiheuttamasta ongelmasta ja korostaa, että näiden kysymysten käsitteleminen edellyttää virastojen yhtenäistä lähestymistapaa; panee merkille, että viranomaisen eettisiä sääntöjä tarkistettiin ja komissio hyväksyy ne; kehottaa viranomaista tekemään parhaansa pyöröovitapausten ehkäisemiseksi; kehottaa viranomaista tiedottamaan huolellisesti vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tarkistettuja eettisiä sääntöjä koskevan hyväksymispyynnön tilanteesta;

28. kehottaa viranomaista panemaan täytäntöön Euroopan oikeusasiamiehen asiassa 2168/2019/KR antamat suositukset ja tarvittaessa erityisesti käyttämään mahdollisuutta kieltää viranomaisen ylimpään johtoon kuuluvia ottamasta vastaan tiettyjä tehtäviä palvelussuhteen päätyttyä, vahvistamaan kriteerit, joiden mukaisesti henkilöstö voi siirtyä yksityiselle sektorille, ilmoittamaan viranomaisen ylimmän johdon tehtäviin hakeville hakukriteereistä ja ottamaan käyttöön sisäiset menettelyt sen varmistamiseksi, että kun henkilöstön jäsen vaihtaa työpaikkaa, hänen oikeutensa saada käyttöönsä luottamuksellisia tietoja evätään välittömästi; kehottaa lisäksi viranomaista harkitsemaan kahdentoista kuukauden pakollisen karenssiajan pidentämistä niiden ylempien toimihenkilöiden kohdalla, jotka harkitsevat siirtymistä, josta saattaa aiheutua palvelussuhteen päättymisen jälkeen eturistiriitoja;

29. kehottaa viranomaista hyödyntämään Euroopan keskuspankin eettisen toimikunnan julkaisemia lausuntoja eturistiriidoista ja toimikauden jälkeisestä palkkatyöstä, jotta lisättäisiin avoimuutta mahdollisten eturistiriitojen ja toimikauden päättymisen jälkeisen palkkatyön suhteen;

Sisäiset kontrollit

30. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus (IAS) julkaisi viranomaisen henkilöstöhallintoa ja etiikkaa koskevan tarkastuskertomuksen, jonka johdosta annettiin kuusi parannussuositusta ja ryhdyttiin toteuttamaan toimintasuunnitelmaa; panee merkille, että vuoden 2019 lopussa neljä tärkeää suositusta oli vielä avoimena; edellyttää viranomaisen tiedottavan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden suositusten täytäntöönpanon tilanteesta;

([2]) Ks. tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus: ”EIOPA tukeutuu kaikissa toimissaan pitkälti kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöhön, mutta se ei aina saa niiltä täyttä tukea. (…) EIOPAssa vain 20 henkilöstön jäsentä työskentelee valvontatehtävissä ja seitsemän henkilöstön jäsentä siihen liittyvien aihealueiden parissa. Näin ollen EIOPAlle on erittäin haasteellista suoriutua vastuulleen kuuluvista laaja-alaisista ja monimutkaisista tehtävistä.” https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_29/SR_EIOPA_FI.pdf

31. panee merkille, että IAS aloitti kattavan tarkastuksen kuluttajansuojaan liittyvistä valvontavälineistä; toteaa, että tarkastuksen tulosten ja sitä seuranneen toimintasuunnitelman oli määrä olla saatavilla vuoden 2020 loppuun mennessä; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tarkastuksen tuloksesta;

32. panee merkille, että johtokunta hyväksyi viranomaisen uuden sisäisen valvonnan kehyksen marraskuussa 2018 ja että sitä on sovellettu tammikuusta 2019; panee merkille, että viranomainen teki ensimmäisen vuosittaisen kokonaisarvioinnin uuden sisäisen valvonnan kehyksen puitteissa, ja totesi, että kaikki osatekijät ja periaatteet on pantu täytäntöön ja ne toimivat tarkoitetulla tavalla; kehottaa viranomaista ilmoittamaan, miten unionin ja EFTA-jäsenmaiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten maksuosuuksien määrittämisessä käytetyt laskentavirheet on otettu huomioon arvioinnissa ja miksi tämä ei johtanut sisäisen valvonnan periaatteisiin 12 tai 13 liittyvän puutteen toteamiseen;

Muita huomautuksia

33. panee Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen osalta merkille, että viranomainen antoi helmikuussa 2019 suosituksia rajatylittävän liiketoiminnan kohtelusta eropäivän jälkeen jatkuvien sopimusten yhteydessä ja että viranomainen jatkoi tiiviisti kehityksen ja vakuutusalaa koskevien lausuntojen ja suositusten noudattamisen seuraamista;

34. panee tyytyväisenä merkille toimet viranomaisen kyberturvallisuuden ja tietosuojan parantamiseksi;

35. panee tyytyväisenä merkille viranomaisen pyrkimykset kustannustehokkaan ja ympäristöystävällisen työpaikan varmistamiseksi sekä toimet, joilla se pyrkii vähentämään toimitiloihin ja matkoihin liittyviä hiilidioksidipäästöjä ja korvaamaan ne;

36. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.